

اکسپکتورانت (Expectorant)

دسته دارویی: خلط آور/ ضد احتقان/ ضد آلرژی

شکل دارویی: شربت حاوی ۱۰۰ میلی گرم گایافنزین، ۵ میلی گرم فنیل افرین و ۲ میلی گرم کلرفنیرآمین در هر ۵ میلی لیتر

نحوه عملکرد دارو

گایافنزین (Guaifenesin) یا گلیسرین گایاکولات یک داروی خلط آور است که نحوه عملکرد آن از طریق افزایش حجم ترشحات نای و نایژه ها و کاهش چسبندگی (ویسکوزیته) این ترشحات می باشد و لذا باعث تسهیل خروج ترشحات و خلط توسط سرفه می گردد. این دارو در عفونت های جزئی قسمت فوقانی دستگاه تنفس و بیماری های وابسته مثل سینوزیت، فارنژیت و برونشیت که با وجود موکوس غلیظ و احتقان، شرایط آنها بغرنج تر می شود، برای کنترل افزایش توانایی سرفه جهت خارج کردن خلط به کار می رود.

فنیل افرین با تحریک گیرنده های آلفا-آدرنژیک باعث تنگی عروق در غشاء های مخاطی شده و باعث برطرف شدن پرخونی (احتقان) از مخاط بینی و تسهیل تنفس می شود. کلرفنیرآمین یک H₁-بلاکر (آنتاگونیست رقابتی هیستامین روی گیرنده های H₁-هیستامینی) است که می تواند علائم آلرژیک در دستگاه تنفس مثل عطسه، آبریزش در چشم و بینی، خارش و سوزش بینی و گلو در مواردی مثل سرماخوردگی، تب یونجه (رینیت آلرژیک) و آلرژی های تنفسی، مصرف شود.

مشخصات فارماکوکینتیکی فرآورده

گایافنزین به آسانی از دستگاه گوارش جذب می شود و در کبد متابولیزه شده و به صورت متابولیت از ادرار دفع می گردد. اثر آن ۳۰ دقیقه پس از مصرف خوراکی آغاز شده و ۴ تا ۶ ساعت ادامه می یابد. نیمه عمر حذف آن ۱ ساعت است.

فنیل افرین از دستگاه گوارش جذب شده، دارای فراهمی زیستی کمتر از ۳۸٪، شروع اثر ۱۰-۱۵ دقیقه و مدت اثر ۱۵ دقیقه می باشد. زمان پیک پلاسمایی آن ۰/۷۵ تا ۲ ساعت است. متابولیسم فنیل افرین عمدتاً در دیواره ی روده و مقداری در کبد صورت می گیرد و متابولیت آن ام-هیدروکسی مندلیک اسید (غیرفعال) می باشد. نیمه عمر ۲-۳ ساعت و دفع از طریق ادراری (۹۰-۸۰٪) دارد.

کلرفنیرآمین از دستگاه گوارش به آسانی جذب شده، اثر آن نسبتاً سریع آغاز گردیده و پیک غلظت آن پس از ۲ تا ۶ ساعت ایجاد می شود. بیشتر در کبد و قسمتی نیز در ریه و کلیه متابولیزه می شود. عمدتاً به صورت متابولیت از طریق کلیه دفع می شود.

موارد و مقدار مصرف

برای تسهیل خروج خلط توسط سرفه، برطرف شدن احتقان و رفع گرفتگی بینی و تسکین علائم آلرژیک در بیماری های مربوط به قسمت های فوقانی دستگاه تنفس مورد استفاده قرار می گیرد. دوز دارو در بزرگسالان هر ۶ ساعت یک تا دو قاشق مرباخوری و در بچه های کوچک هر ۶ ساعت ۲/۵ تا ۵ میلی لیتر است. در بچه های زیر ۲ سال نباید مصرف شود.

موارد منع مصرف و موارد احتیاط

- ۱- آلرژی به گایافنزین / فنیل افرین / H₁-بلاکرها
- ۲- در بیماران تحت درمان با مهارکننده های MAO
- ۳- در دوران حاملگی و شیردهی و سرفه های مداوم با احتیاط مصرف شود.
- ۴- بچه های زیر ۲ سال

عوارض جانبی دارو

در بعضی از بیماران ممکن است سرگیجه، خواب آلودگی، سردرد و تهوع بروز نماید.

نکات آموزشی درباره این دارو

- ۱- بیش از یک هفته مصرف نشود.
- ۲- وجود سرفه مداوم و طولانی مدت، تب و سردرد مداوم ممکن است دلیل بر وجود یک بیماری جدی تر باشد.
- ۳- از مصرف همزمان ترکیبات حاوی الکل با این فرآورده بهتر است اجتناب شود.

شرایط نگهداری

دارو دور از نور و در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد نگهداری شود.

نوع بسته بندی دارو

شیشه ۶۰ میلی لیتری